

Trøndelag statsadvokatembeter

Formålet med denne inspeksjonen er å finne en forklaring på nedgangen i oppklaringsprosent for saker vedrørende grov narkotika, og deretter vurdere om det er grunnlag for tiltak.

Inspeksjon 02 - 2024

statsadvokat Eli Reberg Nessimo og
førstekonsulent Alexander Severin Hagen

Bakgrunn for undersøkelsen

I Trøndelag statsadvokatembeters fagledelsesplan for 2024 fremgår at inspeksjoner og kontroller skal konsentreres rundt henleggelse for å følge opp endringene i straffeprosessloven § 67 første ledd annet punktum og delegasjonsrundskrivnet fra riksadvokaten¹. Dette vil vi gjøre ved ulike inspeksjoner gjennom året.

Tall fra embetets årsrapport for 2023 viser at Trøndelag politidistrikts oppklaringsprosent for grove narkotikaovertridelser sank fra 78 % i 2022 til 60 % i 2023.

Grov Narkotika	2019	2020	2021	2022	2023	
Oppklaringsprosent	82,43 %	71,62 %	72,86 %	78,33 %	60,76 %	

Dette er bekymringsfullt, særlig sett opp mot gjennomsnittlig oppklaringsprosent på landsbasis var 81% og at tilsvarende nedgang ikke ses i andre distrikt. Tallene er ikke nærmere kommentert i politidistriktets årsrapport eller i tillegg til denne. Selv om henleggelse i saker om grov narkotika ikke inngår i fagledelsesplanen gir tallene grunn til å se nærmere på dette i tillegg til de andre områdene.

Formålet med denne inspeksjonen er å prøve å finne en forklaring på nedgangen, og deretter vurdere om det er grunnlag for tiltak.

Metode

For å lage et datamateriale som skal være grunnlag for undersøkelse av nedgang i oppklaringsprosenten for [straffelovens § 232 – Grov Narkotikaovertridelse](#) i 2023 for Trøndelag politidistrikt, ble det gjort innledende oppslag i Politiets Styrings Verktøy – PSV.

PSV refererer til Politiets Analyse og Ledelsesverktøy – PAL. PAL STRASAK – som viser statistikk rundt straffesaker, har en rapport som heter JUS319 som viser antall påtaleavgjorte saker og oppklaringsprosent i en gitt tidsperiode. JUS319 opererer med "oppklaringsdato" som ramme for sine tall.

Alle tall i PAL STRASAK er knyttet til statistikkgrupper. For å undersøke oppklaringsprosenten til § 232 måtte vi først finne ut hvilke statistikkgrupper som er knyttet til dette lovbudet. Kodeverket til PAL finner vi i det Sentrale Straffe- og Politiopplysningsregisteret – SSP.

¹ RA-2022-2

Oppslag i SSP for straffeloven § 232 gir følgende statistikkgrupper:

Statistikkgrupper for straffeloven § 232
0752 Grov narkotikaovertrødelse
0755 Uaktsom grov narkotikaovertrødelse
0753 Grov narkotikaovertrødelse, betydelig mengde
0754 Grov narkotikaovertrødelse, særdeles skjerpønde

For å kunne undersøke de enkelte sakene i politiets fagsystem "Basis Løsninger" (BL) ble det fra PAL STRASAK gjort et uttrekk for oppklaringsdato 01.01.2023 til 01.01.2024, de overnevnte statistikkgruppene og distrikt "209 Trøndelag politidistrikt". For sammenligningsgrunnlag ble også tilsvarende gjort for 2022.

I Excel ble uttrekkene bearbejdet slik at vi sto igjen med alle saker som hadde status "ikke oppklart". Disse sakene ble deretter oversendt statsadvokat Eli Reberg Nessimo for videre analyse.

Saksgjennomgang og funn

Til sammen i 2023 er det avgjort 79 saker om grov narkotikaovertrødelse, hvorav 31 er henlagt. Alle de 31 henlagte sakene ble gjennomgått.

6 av sakene er etterforsket ved sentrum etterforskning, 12 ved spesialisert etterforskning, og de øvrige 13 er spredt på ulike enheter.

1 sak er påtaleavgjort av generell påtale Steinkjer, 2 ved FSI, 12 ved seksjon for spesialfunksjoner og de øvrige 16 sakene er påtaleavgjort ved seksjon for generell påtale i Trondheim.

6 saker som er avgjort på seksjon for spesialfunksjoner er saker opprettet i forbindelse med etterforskning av en annen sak og uten at det er foretatt noe beslag av narkotika.

Etterforskningen har vært formålstjenlig og tilfredsstillende i alle saker som er gjennomgått.

13 av de henlagte saker er delsaker. Av trøndelag politidistrikts straffesaksinstruks pkt. 6.2.14.2 fremgår følgende:

Saken kan deles i de saker der flere mistenkes/siktes for samme forhold og som skal etterforskes videre. Etterforsker foretar deling av saken i BL i samråd med påtaleansvarlig. Saken deles i de tilfeller hvor den ene delsak skal vedlegges en hovedsak. Saken skal videre vurderes delt dersom det viser seg at avgjørelsene for de enkelte mistenkte vil få ulikt utfall (for eks: forelegg/tilståelsespådomming, tiltale). Skal saken deles og en av delsakene skal sendes annet politidistrikt for overtakelse, deles saken manuelt dersom det er flere enn to mistenkte. Saken som oversendes skal være delsak. Dette fordi da kan flere mistenkte/siktede legges inn i originalsaken.

Av de 13 delsakene er 11 oppklart for medsiktede. Disse 11 sakene har ingen "egne" dokumenter, og synes å ha blitt opprettet for så å bli henlagt umiddelbart.

For å se om dette kan forklare nedgangen ble det innhentet tall fra 2022 også.

Statistikk for uttrekket	2022	2023	Endring
Saker	66	79	19,70 %
Ikke oppklart	13	31	138,46 %
Oppklart %	78 %	61 %	-21,79 %
Trekkes ut*	6	0	
Delsaker	14	20	42,86 %
Delsaker ikke oppklart	6	13	116,67 %
Andel delsaker ikke oppklart	43 %	65 %	51,16 %

* Saker trekt ut før beregning av oppklaringsprosent (eks henlagt 016)

Det ble påtaleavgjort 13 flere saker i 2023 enn i 2022 (en økning på 19,70 %), og det var 6 flere delsaker i 2023 (en økning på 42,86 %). Det er små tall slik at også små endringer påvirker resultatet.

Delsakene utgjorde 16,4 % av de 79 påtaleavgjørelsene i 2023, og 65 % av disse ble ikke oppklart. I 2022 utgjorde delsakene 10 % av påtaleavgjørelsene, og av disse ble 43 % ikke oppklart.

Dersom man tenker seg disse delsakene borte, ville tallene sett slik ut: (dette omfatter alle delsaker, også de hvor deling har vært riktig)

Antagelse - ingen delsaker	2022	2023
Total uten delsaker	46	59
Ikke oppklart uten delsaker	7	18
Oppklart % uten delsaker	84,78 %	69,49 %

Det synes etter dette klart at deling av sak hvor dette ikke var nødvendig i stor grad kan forklare nedgangen i oppklaringsprosent for saker om grov narkotikaovertrødelse.

Anbefalinger

Statsadvokaten anbefaler at det rettes fokus på anvendelsen av straffesaksinstruksens pkt. 6.2.14.2 og at deling er påtalejuristens avgjørelse, samt at det vurderes en klargjøring av retningslinjene for å unngå usikkerhet rundt dette.